

Erillisliite nro:

Asia nro:

Maakuntien alustavia näkemyksiä rakennerahastojen tavoitteiksi

Rakennerahastojen ohjelmakauden 2021-2027
ohjelmavalmistelu käynnistyminen

Pentti Malinen,
Suomen maakuntajohtajat ry
puheenjohtaja

Aluekehitys ja koheesio merkittävässä roolissa

UUSI MONIVUOTINEN RAHOITUSKEHYS 2021–2027
TALOUSARVIO UNIONILLE, JOKA SUOJELEE, PUOLUSTAA JA TARJOAA MAHDOLLISUUKSIA

Miljardia euroa käyppinä hintoina

I SISÄMARKKINAT, INNOVOINTI JA DIGITAALITALOUS
187,4 MILJARDIA EUROA

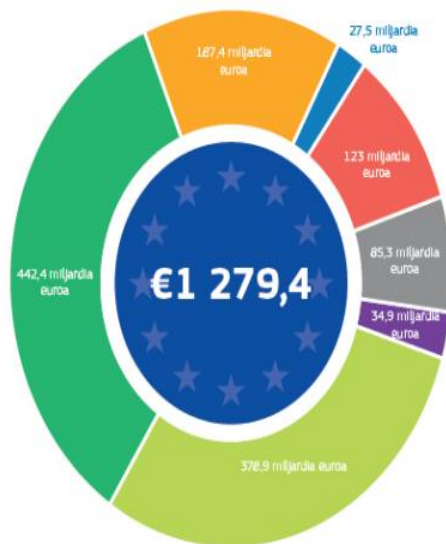
1. Tutkimus ja innovointi
2. Euroopan strategiset investoinnit
3. Sisämarkkinat
4. Avaruus

YHTEENKUULUVUUS JA ARVOT
442,4 MILJARDIA EUROA

5. Aluekehitys ja koheesio
6. Talous- ja rahaliitto
7. Investointi ihmisiin, sosiaalinen koheesio ja arvot

LUONNONVARAT JA YMPÄRISTÖ
378,9 MILJARDIA EUROA

8. Maatalous- ja meripolitiikka
9. Ympäristö- ja ilmastotoimet



TURVALLISUUS JA PUOLUSTUS
27,5 MILJARDIA EUROA

12. Turvallisuus
13. Puolustus
14. Kriisitointiminta

NAAPURIALUEET JA MUU MAAILMA
123 MILJARDIA EUROA

15. Ulkosuhteet
16. Liittymistä valmisteleva tuki

EU:N YLEINEN HALLINTO
85,3 MILJARDIA EUROA

17. EU:n yleinen hallinto

MUUTTOLIIKE JA RAJATURVALLISUUS
34,9 MILJARDIA EUROA

10. Muuttoliike
11. Rajaturvallisuus

- Komission ehdotus: Budjetin koko kasvaa 1 %/BKTL → 1,11 %/BKTL
 - Koheesiopolitiikan saanto kasvaisi komission ehdotuksessa Suomessa: +100 milj. € (+ 5%)
 - Maatalouspolitiikkaan leikkaus: -334 milj.€ (-14 %)
 - Komission ehdotus EU-tasolla: koheesiopolitiikkaan -7 %, maatalouspolitiikkaan -5 %
- EU-budjetti kasvaisi mm. tutkimuksessa, puolustuksessa, sisäisessä turvallisuudessa, maahanmuuttoon ja ilmastomuutokseen varautumisessa
- Ohjelmien määrä vähenee 58 → 37

Mitä on koheesiopolitiikka?

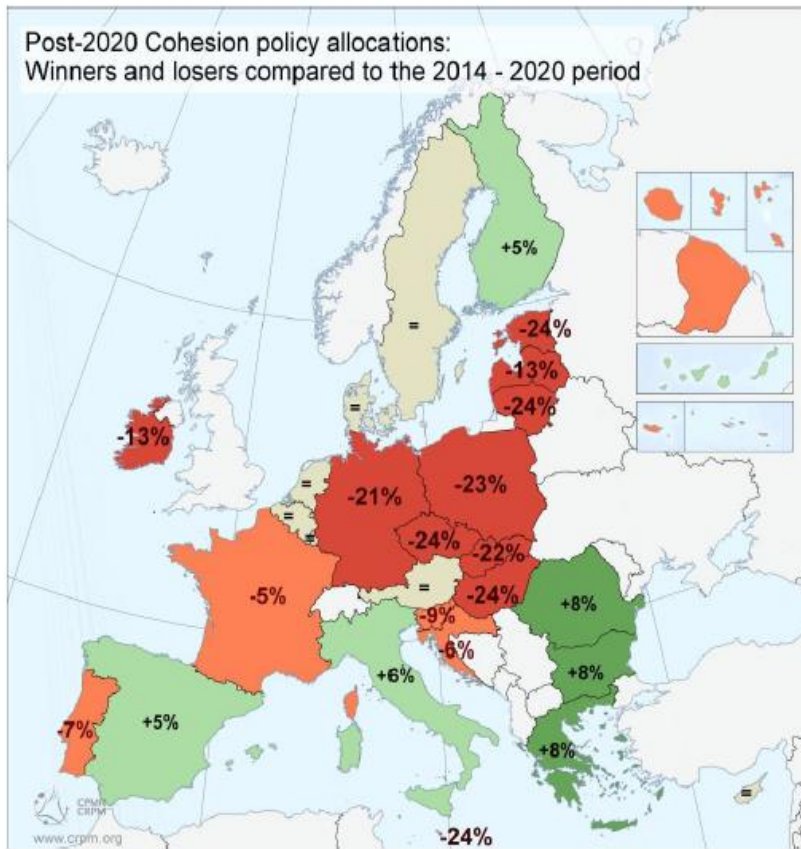
Koheesiopolitiikalla tarkoitetaan Euroopan-laajuista solidaarisuuteen perustuvaa politiikkaa taloudellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden parantamiseksi. Tätä politiikkaa rahoitetaan **kahdesta rakennerahastosta**: Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahastosta (ESR) sekä koheesiorahastosta.

Taloudellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta eli koheesiota pyritään vuonna 1986 hyväksytyn Euroopan yhtenäisasiakirjan mukaan parantamaan siten, että vähennetään eri alueiden välisiä kehityseroja ja muita heikommassa asemassa olevien alueiden jälkeenjääneisyyttä.

Uudessa EU:n perussopimusehdotuksessa tähän lisätään vielä yksi ulottuvuus: **alueellinen yhteenkuuluvuus**. Tämä merkitsee sitä, että koheesiopolitiikan avulla on pyrittävä edistämään alueiden tasapuolisempaa ja kestävämpää kehitystä.

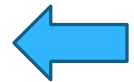
EU:n **aluepolitiikan** avulla toteutetaan varsinaisia aluekehityshankkeita, joita rahoitetaan EAKR:sta.

Koheesiopolitiikan ”voittajat ja häviäjät” MFF-esityksen mukaan

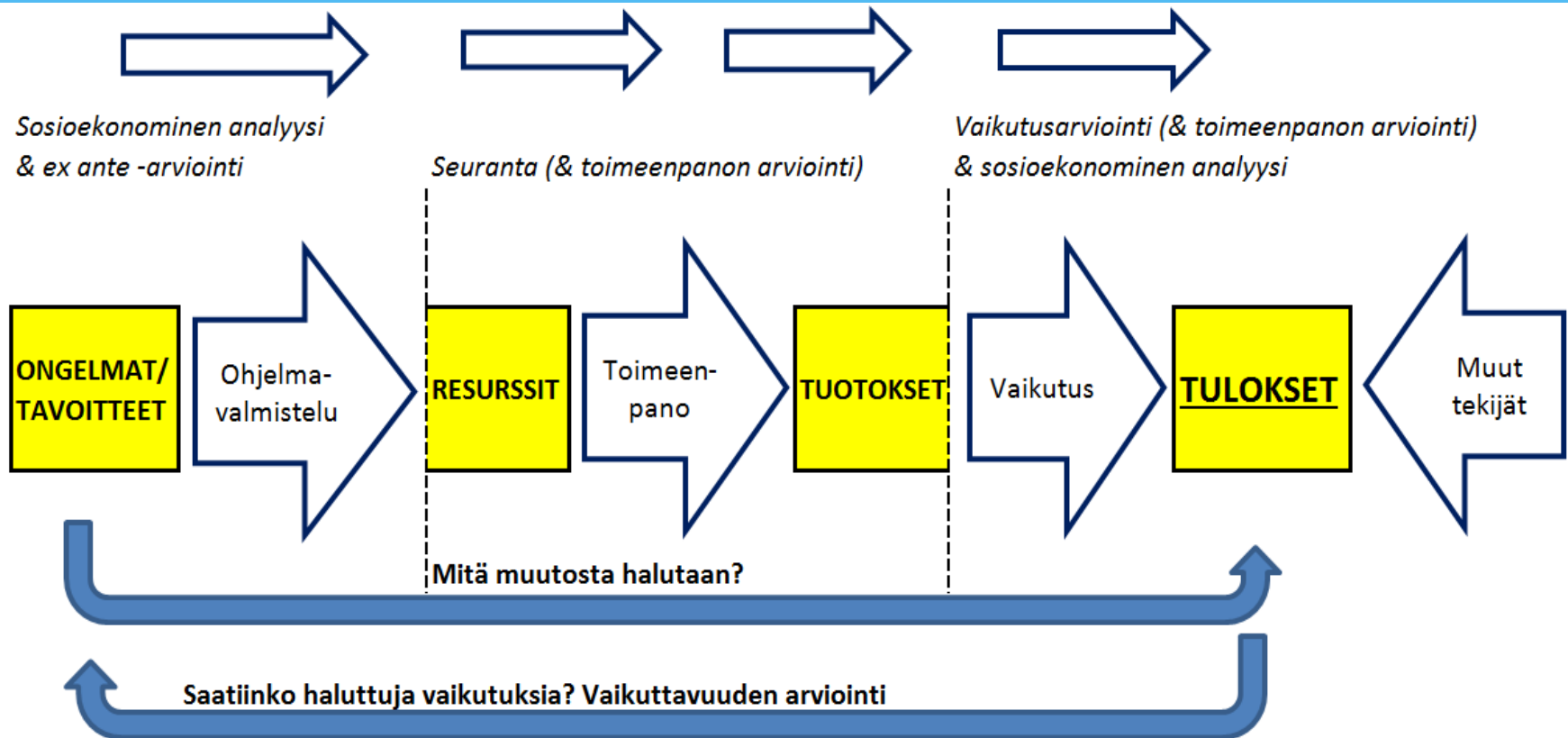


Allocations by Member State

Member State	2021-27 allocation (billions, 2018 prices)	Change from current period (%)	Aid intensity (EUR/head)	Change from current period (%)
BG	8.9	8	178	15
RO	27.2	8	196	17
HR	8.8	-6	298	0
LV	4.3	-13	308	0
HU	17.9	-24	260	-22
EL	19.2	8	254	12
PL	64.4	-23	239	-24
LT	5.6	-24	278	-12
EE	2.9	-24	317	-22
PT	21.2	-7	292	-5
SK	11.8	-22	310	-22
CY	0.9	2	147	-5
SI	3.1	-9	213	-11
CZ	17.8	-24	242	-25
ES	34.0	5	105	3
MT	0.6	-24	197	-28
IT	38.6	6	91	5
FR	16.0	-5	34	-9
FI	1.6	5	42	2
BE	2.4	0	31	-5
SE	2.1	0	31	-6
DE	15.7	-21	27	-20
DK	0.6	0	14	-3
AT	1.3	0	21	-4
NL	1.4	0	12	-3
IE	1.1	-13	33	-17
LU	0.1	0	16	-14
EU27	331	-9.9	106	-11



Interventiologiikka: Alueanalyysi ja alueiden tavoitteet lähtökohtana



Lähde: Outcome indicators and targets. Methodological note produced for DG Regional Policy by the High Level Group led by F. Barca and P. McCann.
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/performance_en.htm

Toimintapoliittiset kokonaisuudet komission esityksessä (EAKR ja ESR+)

Viisi teemaa:

- * **Älykkäämpi Eurooppa** (kilpailukyky, digitaalinen muutos, yrittäjäys, innovaatiot, osallistava kasvu, teollisuuden muutoshaasteet globalisaatioon, kiertotalouteen ja ilmastonmuutokseen liittyen)
- * **Vihreämpi vähähiilinen Eurooppa** (puhtaat energiaratkaisut, energiatehokkuus, siirtyminen vähähiiliseen talouteen, uusiutuva energia, innovatiiviset vähähiiliset teknologiat, tuki vihreille ja sinisille investoinneille, kestävä luonnonvarojen hallinta, kiertotalous, sopeutuminen ilmastonmuutokseen)
- * **Verkostoituneempi Eurooppa** (liikkuvuus, energia ja alueelliset ICT-yhteydet, kestävä liikenne, älykkäät energiaverkot, nopeat digitaaliset yhteydet)
- * **Sosialisempi Eurooppa** (ESR+:n tuki sosiaalisten oikeuksien pilarin toimiin, erityisesti työllisyyden edistäminen, koulutus ja elinikäinen oppiminen, sosiaalinen osallisuus sekä terveys ja sosiaalinen innovointi)
- * **Kansalaisten Eurooppa** (kaupunki- ja maaseutualueiden paikallinen kehittäminen)

Temaattinen keskittäminen ja korvamerkinnot

EAKR+

Kehittyneet	Siirtymä	Vähiten kehittyneet
85% tavoitteisiin 1 - 2	45% tavoitteeseen 1 30 % tavoitteeseen 2	35% tavoitteeseen 1 30 % tavoitteeseen 2

- Tässä tarkastelussa Suomi (jäsenmaatasolla) katsotaan kehittyneeksi alueeksi eli 85 % tavoitteisiin 1 ja 2
- 6% kestävään kaupunkikehittämiseen

ESR+

- Kohdentuu teemaan 4
- Vähintään 25% kohdennettava sosiaaliseen osallisuuteen
- Vähintään 2% materiaalisesta puutteesta kärsiviin henkilöihin (ent FEAD)

Maakuntaliittojen kannanotto ohjelmavalmisteluun

- * **Aluelähtöisyys**
- * **Valtakunnallisten teemojen uudistaminen aluelähtöiseksi ylimaakunnalliseksi yhteistyöksi**
- * **Yrityksillä sekä tutkimus- ja koulutusyksiköiden keskeinen rooli**
- * **Kunnille ja kaupungeille paremmat kehittämismahdollisuudet**

Aluelähtöisyys

- * EU:n alue- ja rakennepolitiikan kansallisen valmistelun tulee lähtökohtaisesti olla alueiden kehittämistarpeisiin pohjautuvaa (interventiologiikka)
- * **Läheisyysperiaate** on vahva: aluelähtöinen valmistelu ja paikkaperusteinen kehittäminen ovat koheesiopolitiikan keskiössä.
- * EU:n alue- ja rakennepolitiikan tulee olla joustavaa ja mahdollistavaa siten, että se mahdollistaa maakuntien erilaisten kehittämistarpeiden huomioinnin. (**paikkaperusteisuus**)
- * *Suomen rr-valmistelun lähtökohtana tulee olla alueelliset kehittämishaasteet ja niihin pohjautuvat tavoitteet.*

Valtakunnallisista teemoista ylimaakunnalliseksi yhteistyöksi

- * Valtakunnallinen toiminta tulee uudistaa alueiden tarpeisiin perustuvaksi, maakuntien omaehtoiseksi **ylimaakunnalliseksi yhteistyöksi**
- * Ylimaakunnallisen yhteistyön pohjana toimivat **alueiden älykkään erikoistumisen strategiat**. Toimintamallin pitää tarjota välineitä tarttua nopeasti ja joustavasti ohjelmakauden aikana esiin nouseviin muuttuviin ilmiöihin

Toimintamallin lähtökohtia:

- * Alueiden valitsemiin tarpeisiin pohjautuva sisältölähtöinen valmistelu
- * Rahoitus kohdennetaan maakunnissa tarkoituksenmukaisesti tarpeiden ja ratkaisujen mukaan
- * Toimintamallin on oltava joustava ja sen tulee reagoida muuttuviin tarpeisiin ja nouseviin ilmiöihin
- * Koordinaatio hoidetaan maakuntien välisenä yhteistyönä. Koordinaatiossa ja seurannassa hyödynnetään digitaalisia järjestelmiä
- * Ei etukäteen hallinnonalakohtaisia korvamerkintöjä

Yrityksillä sekä tutkimus- ja koulutusyksiköillä keskeinen rooli

- * Yritystoiminnan kestävyys, kasvu ja kilpailukyky ovat alueiden kehittämisen keskiössä
 - * Yritystoiminnan kehittämisen sekä alueiden elinkeinorakenteen monipuolistamisen tulee olla keskeisessä roolissa EU-ohjelmissa
 - * Yritysten osallistumisen kehittämishankkeisiin tulee olla aikaisempaa joustavampaa
- * Yliopistojen, korkeakoulujen ja ammatillisten oppilaitosten valmiuksia kehittää ja hyödyntää yritys yhteistyötä tulee lisätä
- * Huomiota tulee kiinnittää pitkäjänteiseen yhteistyö- ja kehittämiskulttuurin rakentamiseen etenkin pk-yrityksissä

Kunnille ja kaupungeille paremmat kehittämismahdollisuudet

- * Kunnilla ja kaupungeilla tulee olla aikaisempaa laajemmat kehittämismahdollisuudet ohjelmakaudella 2021–2027.
- * Kunnilla ja kaupungeilla on merkittävä rooli mm. elinkeinopolitiikassa, vähähiilisen yhteiskunnan ja digitalisaation edistämisessä
- * Kunnilla on merkittävä rooli ohjelman kansallisena rahoittajana.

Muita maakuntanäkökulmia ohjelmavalmisteluun (1/2)

- * **Koheesio 2021+ työryhmän tehtävänä on** tehdä ehdotuksia rakennerahastojen ja muiden alueiden kehittämisen kannalta *tarkoituksenmukaisten EU-rahastojen ja välineiden yhteensovittamisesta*
 - * *Tämä on erittäin keskeinen tehtävä, johon tulee nopeasti paneutua ja rakentaa yhteys maakuntien uudistuviin rakenteisiin*
- * Suomen on varmistettava rahastojen ja unionin välineiden koordinaatio, täydentävyys ja yhdenmukaisuus komission asetuksissa
- * Maakuntatasolla MYR:n rooli tulee olemaan erittäin keskeinen

Muita maakuntanäkökulmia ohjelmavalmisteluun (2/2)

- * Eri ohjelmien välisten linjausten yhteensovittaminen on tärkeä eri instrumenttien yhteisvaikuttavuuden parantamiseksi. Esimerkkejä tarpeista:
 - * alueiden innovaatiopotentiaalin hyödyntämisessä keskeisiä ovat pk-yritysten kasvuun ja kilpailukykyyn liittyvät monipuoliset toimet , nämä ja yritysten muutosprosessiin ja yrittäjyyteen liittyvät toimet tulisi sisällyttää myös ESR+ tavoitteisiin
 - * työpaikkojen ja työntekijöiden välisen kohtaantohaasteen ja alueiden osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen ohjelmille yhteinen tavoite sis. työvoiman liikkuvuuden, osaamisen ja kv-osaajien hyödyntämisen
 - * Rakennerahastovarojen mahdollinen siirto InvestEU-ohjelmaan riskirahoitusinstrumenttien luomiseksi
 - * Laajakaista- ja mobiiliverkkojen kattavuus sähköisten palvelujen saavutettavuuden turvaamisessa
 - * Kaupunkien ja maaseudun vuorovaikutus

Kiitos huomiosta!



Pentti Malinen
Maakuntajohtaja
Kainuun liitto
pentti.malinen@kainuu.fi
p. 044 797 0197